

INDEKS FORM PÓŁNOCNOKRESOWYCH

w niniejszym tomie: T. Graczykowskiej O regionalizmach leksykalnych w kowieńskim tygodniku "Chata Rodzinna"; J. Joachimiak Regionalne cechy północnokresowe we współczesnej polszczyźnie mieszkańców Białorusi oraz M. Marszałka i J. Mędelskiej O polszczyźnie kowieńskiej utrwalonej w słownikach przekładowych z międzywojennej Republiki Litewskiej.

<i>ajer</i> 47	<i>cala</i> 26
<i>akspedycja</i> 38	<i>całki</i> 7
<i>altarz/altaz</i> 30	<i>capla</i> 42
<i>altażu(altarzu)</i> 24	<i>cerkwi</i> 24
<i>ani jaki</i> 30	<i>chewra</i> 13
<i>aniół</i> 39	<i>chodzić w goście</i> 39
<i>aręda</i> 40	<i>chomąt</i> 45
<i>asyscie</i> 25	<i>chrochać</i> 47
<i>asystencja</i> 47	<i>chrzestna matka</i> 46
<i>baika</i> 43	<i>chrzestny ojciec</i> 46
<i>bankrutka</i> 9	<i>chudnieć</i> 47
<i>bawić w ciuciubabkę</i> 45	<i>chwile</i> 23
<i>bawoł</i> 39	<i>chwili</i> 24
<i>berłog</i> 39	<i>ci</i> 28
<i>bezbóznik</i> 39	<i>cieć</i> 40
<i>bezdarny</i> 9	<i>ciekawo</i> 27
<i>bezwzględny</i> 39	<i>ciemierzycza</i> 47
<i>beżenny</i> 7	<i>ciemierzycza</i> 47
<i>bieda</i> 12	<i>cieńki</i> 41
<i>biadować</i> 47	<i>ci, kto</i> 40
<i>blakować</i> 47	<i>ciżba</i> 41
<i>blin</i> 17	<i>cmątaż</i> 24
<i>bliuznierca</i> 40, 42	<i>cmętarz</i> 24
<i>bliznięta</i> 40	<i>cołować</i> 38
<i>bliźnięta</i> 41	<i>cós</i> 39
<i>blyszczec</i> 42	<i>cukrowa choroba</i> 10
<i>boćwina</i> 47	<i>ćwiczyć</i> 40
<i>bodzić</i> 47	<i>cypr</i> 47
<i>bodzieć</i> 40, 47	<i>czchać</i> 48
<i>bojażn</i> 41	<i>czemborek</i> 48
<i>bombel</i> 39	<i>czepić się</i> 45
<i>borysz</i> 47	<i>czerkas</i> 48
<i>ból kości</i> 47	<i>czernica</i> 48
<i>brandmajster</i> 13	<i>czerniec</i> 7
<i>brechać</i> 18	<i>ctieka</i> 26
<i>brnac</i> 40	<i>człowieku</i> 27
<i>brytwana</i> 43	<i>czrezwyczajka</i> 13
<i>burny</i> 47	<i>czynownictwo</i> 13
<i>bydle</i> 39	<i>czugun</i> 48
<i>cacko</i> 47	<i>darno</i> 48

- decyzju* 24
deputat 48
dolia 42
domowa wódka 46
dom warjatow 39
dopoki 39
dopominać się 39
dotykane 7
dozórca 39
dożórca 39
drażnić 41
drożyć 48
drożyć się 48
dróżka 48
drzący 43
drzewniany 48
duchowny 10
duga 48
duha 17, 48
dumni 25
dusza 13
dużo kto 31
dyrsa 49
dystans 13
dziadownik 49
dziadownik 39, 49
dzieńgi 13
dziennikarstwo 41
dziesiącielecia 23, 25
dziob 39
dziupło 49
dzyniel 49
dzwięczec 41
dzwięczny 41
dzwięk 41
ekspertować 49
ellin 49
falszywy 26
farmaceut 45
fest 17
finansy 39
fon 31
fryzjerna 49
gapiąc się 40
garnciarz 41
gdzie by nie mieszkali 30
glinić 49
glóg 42
głotać 31
gorzałczana choroba 7
gorzki 43
gości 24
grabel 49
grazmolić 49
grob 39
groba 27
grozny 40
gróbami 23
gróbbem 23
grymasić 41
grząznięć 39
gumno 49
guśliarz 42
harno 49
hauptwachta 49
horno 50
hurtowny 50
huta szklanna 43
ich 28
igrać 10
imię 10
imprezu 24
informacju 24
inicjatywe 23
inkurtowiny 50
inwentarz 13
isprawnik 13
istanny 14
iz 31
jagoda 10
jak raz 18
jajecznik 50
jałmużna 41
jarowy chleb 50
jaw 50
jelki 50
jezdziec 40
jeżeli 41
jabtonk 39
kabtonk 39
kacierz 50
kaczerga 50
kafla 44
kańtówka 41
kapcan 50
kapituwać 50
kapłaństwo 42
karm 44
katnia 50
każdy raz 50

kącha 39
kierownicza 14
kierownik 14, 31
kieżnia 51
kilkakróć 39
kilku 28
klion 42
kolonna 14
koł 10
kołowiec 7
koniczysko 7
konopia 45
kont 39
kontroli 24
kontynować 51
konwoj 39
kończasty 51
kopania 7
korojed 14
kościół 39
kradkiem 51
krama 44
krestencja 7
kręciel 51
kręcielstwo 51
krikszcziony 18
króćiej 26, 41
krupy 12
krywo krywejko 51
krywokrywejko 51
krzyżak 41
książe 39
księgonosz 51
kształt 42
kunigas 18
kul 51
kumieć 51
kutas 51
kwiastować 38
ladnie 42
laufer 8
lehendarny 27
lekaży 24, 25
lesniczy 25
lędzwie 41
licejum 31
lepiej 42
lepiej 26
lipki 51
litwinić się 52
loić 52
lopian 42
losu 27
ludzi 25
luźny 41
ładniś 52
łagier 31
łakomca 52
łakomczuk 43
łakomny 52
łamanina 52
łań 52
ławina 26
techtać 52
łokiec 40
łopucha 44
łotoć 52
łowiący ptaki 52
łozysko 42
łóżyć 31
łśnić 42
łzy na oczach 31
majaczeć 39
marudnik 52
masłobojnia 52
masztab 52
maślnica 52
mądral 45
mąż nauki 52
merguzele 18
mędrować 52
mędrzeć 40
miejscowość 14
mieskanie 42
mieszkańca 25
mimo 10
mir 52
mitraljeza 14
mliwo 8
młaskać 42
młodzieć 41, 52
mnie 27
morski wiatr 46
mozdzierz 40
mozdzież 41
móździerz 39
murzaty 53
musat 53
mylać się 45
myśle 23

- mysleć* 40
mysliwy 42
naciśkać 40
nadpis 10
nadrastać 53
nadusze 53
nadzielić 14
najście 40
nakłocić się 39
namowić 39
narosć 53
narozcież 41
nasrożyć się 40
natrafić 40
natrętnik 53
nauczycieli 25
nawleczka 53
negr 53
neporządek 41
nerwować 53
nerwować się 53
nędzak 53
niecwiczone 40
niedogryzki 53
niedokrewność 8
niedomowiony 39
niedopałka 44
niedożór 53
niedzwiedzia 41
niedzwiedź 41
niemałoważny 14
nieostróżny 39
nie patrząc na 31
niepokój 39
nierównie 46
nieśłowny 39
nieudały 18
niewyprobowany 39
niewywczasowanie 53
niezliczony 42
niżby 41
noreszcie 38
nosoróg 53
nowonadzielony 14
obchodzenie się 39
obeiść się 43
ober-wachmistrz 14
obiadować 53
objęczyk 14
objęcie 38, 45
obrada 45
obradzać 54
obrazliwy 40
obrażać 41
obstrzyć 54
obżalować 54
oczywiści 25
odać 43
odciąć 40
oddzielnie 41
oddźwięk 41
odetchnąć 40
od imieni 31
odmienić 41
odmównie 39
odpocząć 40
odpocznienie 54
odprawić 31
odrygać się 54
odryna 54
odwrot 39
odznaczyć 31
odzywać 54
oficjalny 41
ogacić 8
ogniotrwała kasa 46
okienica 43
około 15
okrom 54
okrucha 44
okuń 38
onucza 42
opażniać 45
o pieczywach 45
opienek 41
opoj 39
opor 39
opowiadaniem 27
order 15
osieć 54
oslepnąć 40
ostabiec 45
osobisty skład 15
ostać się 32
ostrokąt 54
ostrzy kąt 46
oszolomic 42
ośm 54
ośmiać 54
ośmiewanie 54

- otwarty 32
 óbecnie 39
 obraźliwy 39
 ósmy 40
 pacierzowa kość 46
 pacześ 54
 padłotek 38
 panszczyzna 41
 pańszczyźnianin 54
 papioł 38, 39
 pasas 18
 październik 41
 peckać 54
 peckiel 54
 pensjonatka 54
 perkun 55
 perswedować 38
 pędzać 45
 pękać się 45
 piac 55
 piaszczysty 42
 pieć się 40
 pieczenierz 38
 pieczywa 55
 pedagogiczny 26
 pieniężnik 8
 pierog 39, 55
 pierwobytność 55
 piesenka 25
 piesęka 24
 piśmo 40
 pląndrować 39
 pletwa 42
 plita 55
 plita kuchenna 55
 plótkować 39
 pluchoć 55
 pluwawczka 55
 pluwać 55
 plątać 42
 płocienna 39
 płyneli 23
 pochwalba 32
 pociągu 27
 pocienniec 43
 początkowa szkółka 46
 pocztamp główny 32
 poczuć siebie 32
 podawca 55
 podkolanek 55
 podobiadek 55
 podradczyk 15
 podscianie 55
 podwieczor/podwieczór 8
 podwóz 55
 podżyły 12
 poetem 27
 poganizm 56
 pogład 42
 pogroza 32
 pogrzebiony 8
 polny 15
 połownik 8, 56
 położyć się 41
 pomiątka 38
 pomyłka 42
 poparć 45
 popetnić się 10
 popioł 39
 popłyć 32
 poprawiać się 56
 porocznie 56
 portmoneta 56
 poselstwo 40
 posrebrzany 43
 postępowy 39
 poszor/poszór 18
 potykliwy 56
 powierzchność 56
 pozajutrze 56
 pozdrawiać z czymś 30
 pozdrawiona 24
 pożarny hak 46
 pożarny hak 46
 pókladać nadzieje 39
 późno 42
 pracowny 8
 prawidłowie 46
 premia 15
 premjum 56
 probować 39
 protokoł 39
 prowizor 10
 przamagać 38, 56
 przechodzeń 41
 przedmiot 56
 przedpokoj 39
 przemknięty 39
 przemysłowa szkoła 46
 przepaska 43

- przeplatać* 42
przerywać jeden drugiego 30
przestronno 46
przestrzeć 40
przewalczyć 56
przewoźnik 40
przewyszać 43
przewyżka 56
przygarść 56
przyjaźń 41
przyjaźni 41
przyjmować pod uwagę 15
przyjąć/ przyjmować udział 15
przypuścić 41
przyszczepiać 56
przyszczepić 56
przytrzymywać się 15
przywar 44
przywilejowany 56
pryżnianie 11, 56
pstroczna 57
pszczelny 57
pytel 57
ramota 57
rano 57
rapucha 38
razbojnik 38, 39
razchod 39
razowy chleb 46
recept 44
relsy 15, 57
republika 11
restawracja 26
reursa 57
robocze ręce 11
roboty 15
rodzimy znak 57
rosądek 43
rosli 25
rosnąć 40
rośliność 43
rozjeżdżać 15
rozliczać 15
rozłuszczać 57
rozpalki 57
rozspięty 43
roztargniony 41
rozuwać 43, 57
równoznaczny 42
różsiwać 39
rumbarbarum 57
rusalka 42
rzeźnica 8
rzucić ikrę 57
salata 42
samouchrona 38
samy 28
sap 18
sapowaty 19
schowany 25
secina 57
sekundu 24
serokość 42
siadły 57
sieni 45
siewacz 19
siń 57
skarmiac 8
skon 57
skortupa 58
slepy 40
stój 58
stownik 39
stówny 39
stuzący 15
smiać się 40
śnieg 40
śnieżka 40
snowidzenie 15
sosien 26
spiew 25
spiewać 25, 40
spiewanie 25
spieniężyć 39
spodnica 39
sporysz 58
spotkać 16, 32
spotkany 16
spójzenie 39
sprawa w tym 32
spuszczać się 11
stać 32
Stanisławu 27
starowier 16
stawić 45
stecka 8
stog 39
strajkbrecher 58
strażak 41
strącze 58

- strojny* 58
strunny 58
strzemie 39
strzyć 40
sumiot 12
superfosforat 58
sustaw 58
swoję 23
synowiec 58
sypialny pokój 46
szarancza 41
szczepać się 58
szczerb 44
szepleniuch 58
sziedziba 42
szłochać 42
szpaga 58
szpaklować 43
szperać się 45
szprych 44
szram 44
sztaamp 16
sztaandare 25
sztraf 16
sztrafować 16
Szwiecja 26
ścisk 41
ślepowaty 46
śpinać 40
światłość 42
świcy 25
świekra 12
świętobliwość 39
taj 32
talarz 38
tameczny 8, 58
targowy plac 46
tegodziesny 58
terazniejszość 40
tęperować 39
tłoka 9
tłomok 39
tok 59
towarowy pociąg 46
towarzystwo 24
trwożyć 41
trup 11
trzeżwy 41
tuteiszy 43
tuziemiec 11
twarog 39
tylko 32
uciemężyciel 59
ucząstek 16
ucząstkowy 17
uczestnictwo 23
uczestniczyć 23, 41
uczestnik 23, 39
uczestniczyć 39
uczęsować 9
uczni 27
udobrodziejstwowanie 11
udowodniać 45
udzwignąć 41
ugor 39
uksztalcieć 59
uliatniać 42
ulożenie 42
uległość 42
umywalnik 59
u naczyni 45
upamiętać się 38
upłyć 32
upor 39
urjadnik 17
urzczywistniec 39, 40
usiadli 24
usprawiedliwieć 39
uszak 59
utracać 59
uwolniać 45
uzbrojać 45
wakaruszka 18
walczyć przeciwko kogoś 30
wałęsa 59
wanny 11
wąwóz 39
wcale 9
wejście 41
we mszę 25
wędlarnia 59
wędół 39, 59
wianek 33
wice-konsulowi 25
wice-konsul 26
wieczorynka 12
wiedzieć 12
wielomówny 59
wiesić 59
wieży 25

- winnegrono* 59
wirszajtis 18
wkietzać 59
w liesie 42
własnie 25
wmieścić 33
wojażer 59
w oka mgnieniu 43
won 17
wprowadziny 59
wrywać się 59
wsí 25
wsiękać 39
wskaznik 40
wskrós 39
wspominali koleżanek 27
wspomnieniam 27
wstawac 40
w trzy razy więcej 30
wszeteczny 59
wyborki 59
wycieć 40
wydzierżawieć 39
wyjalawiać 42
wyjscie 40
wymierzyć 43
wymówny 39
wyobrażam 28
wypaść 17
wyperswedować 38
wypisywać 17
wyprobowany 39
wyskuboć 38
wyśmiewisko 60
wytrzeszczyć 39
wywczas 60
wziątka 60
wzór 42
zabiwać 33
zaćmieć 60
zadawalniać się 9
zadawalniający 9
zadowolnić się 9
zadraśnienie 39
zaglówek 60
zagładzić 40
zaguba 60
zakupno 9
zamróz 60
zamykać 33
zapadly 42
zaprzag 39
zaspiewać 25, 26
zawiasa 44
zawilość 42
zazdrośny 40
zestarzyć się 41
ze zgiętym nosem 39
zagładzić 40
ziemska kula 46
ziemski bank 46
zjazdzie 26
z konskiego włosa 41
zlób 42
zlóśnik 39
zmięszac się 40
zmóc 33
znać 33
znoj 39
zubr 42
zwrót 39
z zgliny 43
żołnierzy 25
żał 41
żołądek 41
żwierz 40
żwierzęta 40
żwierzyniec 40
żyzny 41
żałośne 40
żebrować 60
Żielna 41
zielone świątki 41
żmija latająca 60
żółtko 42
żółna 39
źródło 41
żujka 60
żytożniwo 60
żywiolowy 42

T. GRACZYKOWSKA, J. JOACHIMIAK, M. MARSZAŁEK, J. MĘDELSKA

SKRÓTY SŁOWNIKÓW

- RBS – *Русско-белорусский словарь*, т. 1-3. Минск 1993
- SD – W. Doroszewski (red.): *Słownik języka polskiego*. T. I-XI. Warszawa 1958-1969
- SGP – J. Karłowicz: *Słownik gwar polskich*. T. I-VI. 1900-1911
- SGPPAN – *Słownik gwar polskich* opracowany przez Zakład Dialektologii Polskiej Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie. T. 1 pod red. M. Karasia. T. 2-4 pod red. J. Reichana. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1982-1993
- SIJP – M. Arcta: *Słownik ilustrowany języka polskiego*, wydanie trzecie. Warszawa 1929
- SL – S. B. Linde: *Słownik języka polskiego*. T. I-VI. Warszawa 1807-1814
- SRJ – *Словарь русского языка АН СССР*, т. 1-4. Москва 1981-1984
- SSRLJ – *Словарь современного русского литературного языка в 20 томах*, т. 1-6. Москва 1991-1994
- SSz – S. Szober: *Słownik ortoepiczny. Jak mówić i pisać po polsku*, Warszawa 1937
- SW – J. Karłowicz, A. A. Kryński, W. Niedźwiedzki: *Słownik języka polskiego*. T. I-VIII. Warszawa 1900-1927
- SWi – A. Zdanowicz i in.: *Słownik języka polskiego* (wydany przez M. M. Orgelbranda). T. I-II. Wilno 1861
- SSRLJ – *Словарь современного русского литературного языка*. т. 1-17. Москва-Ленинград 1948-1965
- SSz – M. Szymczak (red.): *Słownik języka polskiego*. T. I-III. Warszawa 1995
- TSBLM – M. P. Суднік, M. H. Крыуко: *Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы*, Мінск 1996

SKRÓTY BIBLIOGRAFICZNE

- B – T. Bronicka, B. Kozak, J. Mędelska: *O wileńskim słownictwie kulinarnym (na materiale miesięcznika "Kobieta Radziecka" z lat 1968-1979)*, ZN WSP w Bydgoszczy, Studia Filologiczne 43, Filologia Rosyjska 18. Bydgoszcz 1997, s. 17-41
- BPC – T. Bronicka: *Północnokresowe cechy fonetyczne w polskojęzycznej kowieńskiej prasie międzywojennej*, W: E. Fryska, J. Mędelska (red.): *Kilka rozpraw filologicznych*, Bydgoszcz 1997, s. 7-23
- BPW – T. Bronicka: *Wpływ przemian polityczno-społecznych na jakość polszczyzny kowieńskiego tygodnika "Chata Rodzinna" (rocznik 1924 a 1939)*. Referat wygłoszony na Międzynarodowej Konferencji Polsko-Litewskiej "Socjo- i psycholingwistyczne uwarunkowania sytuacji językowej w Wilnie i na Wileńszczyźnie. Warszawa 16-18 X 1997 (w druku)
- BRP – T. Bronicka: *Regionalizmy północnokresowe żywe w dwudziestoleciu międzywojennym (Na podstawie Słownika ortoepicznego Stanisława Szobera)*, "Poradnik Językowy" 1997, nr 2, s. 33-47
- Bu – D. Buttler: *Nowsze zapożyczenia rosyjskie w języku polskim*, W: Zeszyty Naukowo-Dydaktyczne Filii U. W. w Białymstoku, 6, Humanistyka, t. II, Białystok 1973, s. 5-36
- Cz – L. Czarkowski: *Słowniczek najpospolitszych rusycyzmów*, Wilno 1909
- DJM – B. Dwilewicz: *Język mieszkańców wsi Bujwidze na Wileńszczyźnie*, Warszawa 1997
- DKLŽ – St. Keinys (red.): *Dabartines kalbos lietuviu žodynas*, Vilnius 1993

- GLF – S. Glinka: *Lituanizmy fonetyczne w gwarach białoruskich i polskich Białostoczczyzny*, [W:] M. Kondratiuk (red.): *Balto-słowiańskie związki językowe*. Wrocław-Warszawa-Kraków 1990, s. 117-127
- GWL – A. Gołąbek: *Wpływy litewskie w polskich gwarach sejneńskich*, "Acta Baltico-Slavica" 1987, XVIII, s. 181-191
- JMR – J. Mędelska: *Refleksy polszczyzny północnokresowej w Wielkim słowniku rosyjsko-polskim*, [W:] A. Bogusławski, J. Mędelska (red.): *Współczesny język polski i rosyjski. Konfrontacja przekładowa*, Warszawa 1997, s. 81-103
- JRP – J. Joachimiak: *Regionalizmy północnokresowe w utworach Władysława Abramowicza (Przyczynek do badań nad kulturalną polszczyzną wileńską w dwudziestoleciu międzywojennym)*, "Poradnik Językowy" 1996, nr 10, s. 40-56
- K – Z. Kurzowa: *Język polski Wileńszczyzny i kresów północno-wschodnich XVI-XX w.*, Warszawa-Kraków 1993
- Kar – H. Karaś: *Kalki semantyczne z języka rosyjskiego w polszczyźnie II połowy XIX i początków XX w. w świetle ówczesnych źródeł poprawnościowych*, [W:] W. Kupiszewski (red.): *Studia nad słownictwem XIX wieku*, t. I, Warszawa 1992, s. 105-137
- Karł – J. Karłowicz: *Podręcznik czystej polszczyzny dla Litwinów i Petersburszczyzan* (do druku przygotowała E. Smułkowa), W: J. Rieger, W. Werenicz (red.): *Studia nad polszczyzną kresową*. T. III. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1984
- KKP – H. Karaś, N. Kolis: *Polshczyzna dziewiętnastowiecznej gramatyki języka żmudzkiego Józefa Czudy*, W: W. Kupiszewski (red.): *Studia z historii języka polskiego*, Warszawa 1994, s. 135-161
- Krasn – A. Krasnowolski: *Najpospolitsze błędy językowe zdarzające się w mowie i piśmie polskim*, wyd. IV, Warszawa 1920
- KSNJ – Z. Kurzowa: *Studia nad językiem filomatów i filaretów (Fonetyka, fleksja, składnia)*, Warszawa-Kraków 1972
- KWZ – N. Kolis: *Wybrane zagadnienia z fleksji polszczyzny Litwinów puńskich*, W: J. Rieger, W. Werenicz (red.): *Studia nad polszczyzną kresową*, t. VI. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1991, s. 107-129
- LLKŽ – A. Kaleda, B. Kalediene, M. Niedzwiecka: *Lietuviu-lenku kalbu žodynas*, Vilnius 1991
- LRKŽ – A. Lyberis: *Lietuviu-rusu kalbu žodynas*, Vilnius 1971
- Ł – A. Łętowski: *Błędy nasze. Rzecz o czystości języka polskiego na Litwie*, Wilno 1915
- M – J. Mędelska: *Język polski na Litwie w dziewiątym dziesięcioleciu XX wieku*, Bydgoszcz 1993
- Me – J. Mędelska: *Język Jana Ciechanowicza. Przyczynek do dziejów polszczyzny na radzieckiej Litwie*, Bydgoszcz 1996
- MMO – M. Marszałek, J. Mędelska: *Osobliwości fonetyczne w polskich podręcznikach wydawanych w międzywojennej Republice Litewskiej* (w druku)
- MMOJ – M. Marszałek, J. Mędelska: *O języku podręczników dla polskich szkół na radzieckiej Litwie*, "Poradnik Językowy" 1997, nr 4, s. 8-24
- MOP – I. Masojć: *O pewnych różnicach leksykalnych we współczesnej polszczyźnie młodzieży wileńskiej*, W: J. Rieger (red.): *Studia nad polszczyzną kresową*, t. VIII. Warszawa 1995, s. 167-177
- MSMJ – J. Mędelska, Z. Sawaniewska-Mochowa: *Język polski na Litwie*, W: S. Dubisz (red.): *Język polski poza granicami kraju*, Opole 1997, s. 47-68
- PBJ – T. Pizlo: *Błędy językowe polskie młodzieży litewskiej*, "Poradnik Językowy" 1936/1937, nr 1, s. 12-18

- RSW – J. Rieger: *Słownictwo "wileńskie" ze zbioru Leonarda Jaszczanina dziś*, W: J. Rieger (red.): *Język polski dawnych Kresów Wschodnich*. Tom I. Studia i materiały. Warszawa 1996, s. 79-109
- RSWM – Potwierdzenie przez I. Masojć żywotności na dzisiejszej Wileńszczyźnie słownictwa zarejestrowanego w RSW
- Saw – Z. Sawaniewska-Mochowa: *Poradnik Jana Karłowicza jako źródło poznania potocznej polszczyzny północnokresowej*. Słownictwo, Warszawa 1990
- Sł – H. Bartwicka, J. Mędelska: *Może się pan na mnie położyć... Słowniczek dyferencjalny współczesnego północnokresowego dialektu kulturalnego i języka ogólnopolskiego*, Bydgoszcz 1995
- SMC – Z. Sawaniewska-Mochowa: *Co wiemy o języku polskim szlachty litewskiej XIX wieku*, W: B. Janowska, J. Porayski-Pomsta (red.): *Język polski w kraju i za granicą. Materiały Międzynarodowej Konferencji Naukowej Polonistów*, Warszawa 14-16 września 1995 r., t. 1. Warszawa 1997, s. 106-116
- SMOP – Z. Sawaniewska-Mochowa: *O polszczyźnie w Słowniku Szymona Dowkonta z połowy XIX wieku*, W: J. Rieger (red.): *Studia nad polszczyzną kresową*, t. VIII. Warszawa 1995, s. 195-200
- SMP – Z. Sawaniewska-Mochowa: *"Pan Mateusz", czyli jak mówiono po polsku na Żmudzi*, W: J. Rieger (red.): *Język polski dawnych Kresów Wschodnich*. T. I. Studia i materiały. Warszawa 1996, s. 67-70
- SMPK – Z. Sawaniewska-Mochowa: *Polszczyzna kowieńska i Antoni Juszkiewicz*, W: J. Rieger (red.): *Język polski dawnych...*, s. 47-55
- SMRC – Z. Sawaniewska-Mochowa: *Regionalne cechy fonetyczne polszczyzny północnokresowej XIX w. w "Podręczniku" Jana Karłowicza*, W: J. Rieger, W. Werenicz (red.): *Studia nad polszczyzną kresową*, t. IV. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1986, s. 67
- SMT – Z. Sawaniewska-Mochowa: *Teksty gwarowe z Kowieńszczyzny z komentarzem językowym*, W: J. Rieger (red.): *Język polski dawnych Kresów Wschodnich*. T. I. Studia i materiały. Warszawa 1996, s. 71-77
- Sz – J. Szwed: *Mów poprawnie! Słownik błędów językowych*, Wilno 1931
- TOP – H. Turska: *O powstaniu polskich obszarów językowych na Wileńszczyźnie*, Vilnius 1995
- Tr I – J. Trypućko: *Język Władysława Syrokomli (Ludwika Kondratowicza). Przyczynek do dziejów polskiego języka literackiego w wieku XIX*. T. I, Uppsala 1955
- Tu – H. Turska: *Język Jana Chodźki. Przyczynek do historii języka polskiego na obszarze północno-wschodnim Rzeczypospolitej*, Wilno 1930
- VLLKŽ – V. Vaitkevičiute: *Lenku-lietuviu kalbu žodynas*, Vilnius 1994
- Za – R. Zawiliński: *Dykcjonarz polski. Zbiór alfabetyczny zwrotów i wyrażeni niepewnych lub niejasnych*, Kraków 1922